Ime predmeta 1	LONČENA PREDLOŠKA (RETORTA)
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.293.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	Fajfa: 510:IDR;RZ-29, RZ-30, RZ-34–RZ-42, RZ-549, RZ-550; lončena cev: 510:IDR;RZ-31, RZ-32, RZ-33, RZ-483, RZ-484; vrč: 510:IDR;RZ-482, RZ-485.
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Topilnica / Topilništvo, žganje rude

OPIS

Kratek opis	Lončene predloške (retorte) so sestavljene iz treh delov, in sicer fajfe, lončene cevi, in vrča. Fajfe so na zgornji strani okrogle oblike in imajo razširjen rob. Na spodnji strani se zožijo v nastavek za cev četverokotne oblike. Na ta del, so v času uporabe, spojili podaljšek fajfe oz. lončene cevi. Te so prav tako četverokotne oblike, s tem, da so na zgornji strani širše, nato pa se proti koncu enakomerno zožijo. Cevi so od roba navznoter prekrite z glazuro. Na ožji del cevi so v času uporabe namestili glinen vrč.

Mere	Fajfa - dolžina 63.5–157 cm, širina 25–27.5 cm, višina 26–51 cm; Cev - dolžina 46.5–57.6 cm, širina 13.5–15 cm, višina 13–14.5 cm; vrč: dolžina cm, širina cm, višina 17 cm.
Materiali	Lončarska glina
Datacija	1782
Avtor / Proizvajalec	Tovarna cinobra Rudnika živega srebra Idrija.

Slikovne priloge

Prvotna raba	Po končanem mešanju Hg in žvepla v prahu v lesenem sodčku, so črno maso »mohr iz dveh sodčkov pretresli v 50 litrski litoželezni vrč. Po osem takih vrčev so namestili nad kurišče peči tako, da so z vratovi segali skozi zidano pregrado in se nanjo naslanjali z prirobnicami. V zgornjem delu peči so na odprtino vrča poveznili retorto in jo podložili z zidaki. Spoje retorte so po začetnem segrevanju zamazali z glino. Na ožji del podaljška fajfe so dali glinasto posodo. S segrevanjem na 400 °C je HgS sublimiral. V obliki lažje hlapnega cinobra se je nabiral na hladnih stenah retort. Po osmih urah kurjenja so nato peči dva dneva ohlajali. Nato so retorte odstranili in iz vrčev pobrali cinober. Suhi postopek pridobivanja cinobra so dokončali z mletjem cinobra, spiranjem, sušenjem, sejanjem in pakiranjem.
Sedanja raba	Opisani predmeti se ohranjajo, varujejo in prezentirajo kot pomembna dediščina rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Predmeti so del rudarske zbirke Mestnega Muzeja Idrija. V manjši meri si jih lahko obiskovalci ogledajo v okviru stalne muzejske razstave »Pet stoletij rudnika živega srebra in mesta Idrija«. Ostali se po večini nahajajo v depoju in jih je mogoče uporabiti za občasne muzejske razstave. Obenem se lahko uporabijo za različne oblike promocije dediščine živega srebra.
Prvotna lokacija	Rudnik živega srebra Idrija (Tovarna cinobra, na levi strani kompleksa topilnice).
Sedanja lokacija	Mestni muzej Idrija, grad Gewerkenegg (razstavni prostor 9); Mestni muzej Idrija, depo Prelovčeva 2.

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih	

posegov	Predmeti so ustrezno konservirani. Pri nekaterih je potrebna restavracija, saj jim manjka del roba. Varovanje v prostoru je urejeno.
Sedanje stanje	dobro
Potrebni ukrepi	Redno obdobno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije	- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija; - Janouš, Alois c. kr. višji žgalniški nadzornik (k. k. Oberhüttenverwalter). Geschichtliche Entwicklung der Zinnoberfabrikation in Idria, Ad B. D. Z. 4521 de 1897; - Janouš, Alois c. kr. višji žgalniški nadzornik (k. k. Oberhüttenverwalter). Darstellung des Zinnobers in Idria in der Gegenwart, Ad B. D. Z. 4521 de 1897; - Kavčič, Ivica. Živo srebro: Zgodovina idrijskega žgalništva. Založba Bogataj, Idrija, 2008; - Kavčič, Ivica. Proizvodnja živosrebrovih spojin pri idrijskem rudniku skozi stoletja. Idrijski razgledi, 61/2, 2016, str. 60–76.
Izpolnjevalec	Mestni muzej Idrija
Izpolnjeval je	Miha Kosmač
Datum objave	12. 3. 2018
Datum urejanja	Never